

Pagerbti etnokultūros puoselėtojai

Toma BIRŠTONĖ

Sūduvos regioninė etninės kultūros globos taryba apdovanojima už indėlį į etninę kultūrą pagerbė penkis asmenis. Ceremonija vyko Paežerių dvare.

Pagerbti už viso gyvenimo nuopelnus

Sios idėjos iniciatoriams – Sūduvos regioninės etninės kultūros globos tarybos nariams – graži mintis kilo pernai. Iki šiol tokie apdovanojimai buvo teikiami tik Žemaitijoje. Visgi Sūduvos kraštas taip pat gali pasigirti būriu puikių etninės kultūros puoselėtojų.

2023 m. pabaigoje Sūduvos regioninės etninės kultūros globos taryba patvirtino būsimo pagerbimo nuostatų ir pakvietė visuomenę teikti pasiūlymus. Komisijai teko apsvarstyti aštuonias kandidatūras. Iš pasiūlytų kandidatų ji išrinko penkis asmenis. Tai kryždirbys Albinas Alkevičius, baltų kultūros tyrinėtojas Albinas Kurtinaitis, tautosakininkas Jaunius Vylčius, visuomenininkė, etninės kultūros puoselėtoja Anelė Bielskutė-Nasulevičienė ir kanklininkė Romualda Spūdienė. Pasak komisijos, šių žmonių nuosirdus darbas praturtino Sūduvos krašto kultūrą, kryždirbystės, kankliavimo ir kitas tradicijas.

Kaip teigė renginio vedėjas, Suvalkijos (Sūduvos) regioninės etninės kultūros globos tarybos pirmininkas, Suvalkijos (Sūduvos) kultūros centro-muziejaus etninės kultūros specialistas Andrius Milinkevičius, pagrindiniai vertinimo kriterijais šiais metais buvo nuspręsta laikyti etnokultūros puoselėtojo veiklos ilgalaikiškumą. Kitaip sakant, apdovanojimą skirti už viso gyvenimo nuopelnus. Atsižvelgta ir į tai, jog savo veiklai vykdyti asmuo neturėjo biudžetinių lėšų.

Apdovanojimus atsiėmė šeimos nariai

„Pagerbiamus asmenis buvome išrinkę vasario mėnesį. Labai liūdna, kad per šį laikotarpį du nominantai iškeliavo anapilin. Tai tik liudija, kad žmones, jų darbus reikia gerbti čia ir dabar, o ne tada, kai jų jau nėra tarp mūsų“, – sakė A. Milinkevičius. Šiais metais į amžinybę iškeliavo baltų

▲ Rajone dirbantis etnokultūros specialistas Andrius Milinkevičius (iš kairės) ir Etninės kultūros globos tarybos pirmininkė dr. Dalia Urbanavičienė susidomėję klausėsi Albinio Kurtinaičio našlės Danutės Kurtinaitienės prisiminimų apie sutuoktinį. Į apdovanojimų ceremoniją jį atvyko kartu su proanūkiu Vincentu. Kęstučio INKRATOS nuotr.

kultūros tyrinėtojas vilkaviškietis Albinas Kurtinaitis ir kybartietis Albinas Vincencas Alkevičius. Pastarasis daug prisidėjo atkuriant kryždirbystės tradiciją Sūduvos krašte. Garbaus amžiaus medžio meistras labai laukė apdovanojimų ceremonijos. Deja, jo sveikata smarkiai pašljo. Muziejiniškė Aušra Micevičienė dar spėjo kryždirbį aplankyti ligoninėje ir įteikti jam kvietimą į renginį. Likus porai savaitių iki šventės žmogus iškeliavo anapilin... Atsiėmti apdovanojimą atvyko A. V. Alkevičiaus dukra Rima Paužienė.

Neįtikėtino talento, išskirtinės erudicijos etnokultūros tyrinėtojas Albinas Kurtinaitis žinomas itin savitu požiūriu į mūsų tautos, netgi pasaulio istoriją, kultūrą, o jo tyrinėjimų išvados, įžvalgos supurto netgi didžiausią skeptiką.

Didžiąją savo gyvenimo dalį tautotyryninkas skyrė Pajevonui, anot jo – didžiausiam mūsų protėvių dvasiniam centrai, Sūduvos krašte kalbino ir pažino kiekvieną žemės pėdą. Šio etnokultūrininko gyvenimas nutrūko gegužės 12-ąją...

„Jam turėtų nereikėjo. Gyvenimą buvo pašventęs tyrinėjimams“, – atsiėmę apdovanojimą kalbėjo A. Kurtinaičio našlė Danu-

tė Kurtinaitienė, į pagerbimo ceremoniją atvažiavusi su proanūkiu Vincentu.

Atvyko su dovanomis

Jaunias Vylčius įnašas į Sūduvos ir visos Lietuvos etninės kultūros išsaugojimą ir puoselėjimą – neišmatuojamas. Jo dėka daugybė gražiausių studijų dainų, pasakų ir kitų kūrinių išsaugota ateities kartoms.

J. Vylčius rinko tautosaką važinėdamas po kaimus. Vykdamo pas senuosius gyvenotojus, įrašydavo jų pasakojimus, dainas ir kita. Įrašytą medžiagą pats iššifruodavo. Surinko ir užrašė beveik 6 tūkst. žodines liaudies kūrybos vienetų: dainų, pasakų, ratelių, sakmių, smulkiosios tautosakos kūrinių, papročių ir kt. Ką buvo užrašęs, rinkėjas paskelbė septyniuose leidiniuose.

„Tautosaką atradau tik antroje gyvenimo pusėje. Iki 40 metų net nežinojau, kas tai yra. Bet tautosaka mane taip pagavo, kad iki šiol nepaleidžia“, – kalbėjo J. Vylčius, liaudies kūrybą renkantis Marijampolės ir Kazlų Rūdos apylinkėse.

Apibendrinant Anelės Bielskutės-Nasulevičienės veiklą reikėtų sakyti, jog ji nepaprasta moteris. Tą rodo jos pasišventimas savo kraštui.

Moteris yra sukaupusi didžiulį lobyną senosios buities įrankių, prietaisų, lino drobių staltiesių, senosios literatūros. Visa tai saugoma ir eksponuojama tradicinių amatų centre „Ūdrupis“. Šiai įstaigai vadovauja pati A. Bielskutė-Nasulevičienė. Moteris taip pat neabejinga bažnytinėms tradicijoms. Jos iniciatyva 2021 metais Tarašiškių kaime (Marijampolės sav.), prie kelio Liudvinavas-Gyviškiai, pastatyta įspūdinga Kristaus skulptūra, o prie buvusios Kūlokų kaimo pradinės mokyklos, Jokubauskų sodyboje, atidaryta atminimo alėja. Akmeninėse plokštėse iškalto šio krašto žmonių pavardės. Pati Anelė sakė: „Jeigu aš nepadarysiu, tada tikrai jau niekas nepadarys.“

Apdovanojimą atsiėmę moteris neslėpė susijaudinimo ir džiaugsmo. Beje, ji atvyko su dovanomis – autentiška suvalkiečių šneka parašyta knyga apie Liudvinavo krašto šviesulį Joną Dapkūną „Jis, tas mano gyvenimas“.

Apdovanojimas atiteko ir kanklininkei Romualdai Spūdienei. Jos gyvenimas yra glaudžiai susijęs su Skriaudžių kaimo (Prienu r. sav.) istorija ir kultūra. R. Spūdienė yra neatsejama nuo kanklių muzikos, kuri šiame regione išliko svarbia kasdienybės dalimi nuo XX a. pradžios. Mat Skriaudžių ansamblis „Kanklės“ – vienas iš seniausių kanklininkų kolektyvų šalyje. Jis turi gilią tradiciją, kurios siekia daugiau nei šimtą metų.

Dabar R. Spūdienė – aktyvi Skriaudžių krašto kankliavimo tradicijų saugotoja. Visas skambintas ir išmoktas dainas mena jos rankos, pirštai patys susidėlioja ant reikiamų stygų. Ansambliui vėl atgaivinant seniai atliktus kūrinius, visada yra klausiami Romualdos nuomonės – tik ji pamena, kokia maniera anksčiau buvo grojama konkreti melodija.

„Kai pirmą kartą pamaciau kankies, jos mane labai patraukė. Taip ir draugaujame šešiasdešimt trejus metus“, – kalbėjo R. Spūdienė.

Nominantams, jų artimiesiems buvo įteiktos tautodailininko Raimundo Blažičio sukurtos nedidelės medžio skulptūros. Šiltą ir jaukią šventę folkloro kūrniais papildė Vilkaviškio kultūros centro ansambliui „Lankupa“ (vad. D. Ambrasaitė) ir „Sūduviai“ (vad. J. Drunienė).

Projektą „Tapatybės įspaudai“ iš dalies finansuoja „Medijų rėmimo fondas“

MRF
MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS